

Motion till riksdagen 2005/06:U227

av Erik Ullenhag (fp)

En sammanhållen politik för det kurdiska folket

Sammanfattning

Genom århundraden har det kurdiska folket förvägrats rätten till sin historia, sitt ursprung, sin kultur och sitt språk. Fortfarande förföljs och förtrycks kurderna i Syrien, Iran, Irak och Turkiet. Det är ett ansvar för oss som haft turen att födas i fred, frihet och demokrati att ställa upp för dem som inte haft samma tur.

I motionen föreslås att:

- Sverige ska ta fram en samordnad politik för att värna det kurdiska folkets rätt.
- Det kurdiska folkets rätt till självbestämmande ska erkännas.
- Sverige ska vara pådrivande för att EU ser till att utnyttja Turkiets vilja till medlemskap för att säkra mänskliga rättigheter och kurdernas rätt i Turkiet.
- Sverige ska öppna ett konsulat i Region Kurdistan i Irak.
- EU-kommissionen ska öppna ett delegationskontor i Region Kurdistan i Irak.

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör arbeta för en samordnad svensk politik för det kurdiska folket.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det kurdiska folkets rätt till självbestämmande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vilka krav EU skall ställa på Turkiet som ansökarland.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upprätta ett svenskt konsulat i södra Kurdistan (region Kurdistan i Irak).
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att EU-kommissionen öppnar ett delegationskontor i södra Kurdistan (region Kurdistan i Irak).

Motivering

Det kurdiska folket är ett av Mesopotamiens äldsta folkslag. Kurderna har levt i samma område sedan 4 500 år tillbaka och är ättlingar till mederna, ett indoeuropeiskt folk som slog sig ned bland de klippiga Zagrosbergen 2000 f.Kr.

Det kurdiska folket har under århundraden förvägrats rätten till sin historia, sitt ursprung, sin kultur och sitt språk. Miljoner kurder har fallit offer för förtryck i Syrien, Iran, Irak och Turkiet. Regimer har kommit och gått och namnen på förtryckarna växlat – men övergreppen gentemot världens 30–40 miljoner kurder har bestått.

Sverige har i perioder gjort stora insatser för det kurdiska folket och många kurder som tvingats fly har fått en fristad i vårt land. Vad som däremot saknats och fortfarande saknas i svensk utrikespolitik är en samordnad politik för att värna det kurdiska folkets rätt. Att så är fallet är förvisso naturligt i och med att den internationella arenans aktörer i första hand är nationer. Frågor om kurdernas rättigheter har lyfts fram i förhållande till Syrien, Iran, Irak och Turkiet, men någon samlad strategi för att värna det kurdiska folkets rätt har aldrig tagits fram.

Sedan kalla krigets slut och murens fall har folkrätten genomgått en dramatisk och positiv utveckling. Det är numera självklart att lyfta fram mänskors, inte bara staters, rätt och att utkräva individuellt ansvar av förtryckarna inom ramen för ett internationellt regelverk. Mot den bakgrunden bör även svensk utrikespolitik förnyas. Det är i dag naturligt att inte se frågan om kurdernas rätt endast som en fråga som behandlas i förhållande till Syrien, Iran, Irak och Turkiet, utan det borde finnas en samlad strategi för hur Sverige ska verka för att kurdernas rättigheter värnas. Vad som sker i en del av Kurdistan är dessutom relevant för vad som sker i andra delar av Kurdistan. Mot den bakgrunden bör regeringen ta fram en samordnad politik för det kurdiska

Fel! Okänt namn på

folket. Inom ramen för den samlade strategin ska Sverige bl.a. agera mot den syriska regimens förtryck av kurder och Syriens arabiseringspolitik, den islamistiska regeringens övergrepp mot kurder i Iran, stödja den demokratiska utvecklingen i Region Kurdistan i Irak och hjälpa de kurder som Saddam Hussein drev på flykt från Kirkuk att återvända samt ständigt se till att EU tar upp frågan om kurdernas rätt i samarbetet med Turkiet.

Strategin bör byggas utifrån följande tre övergripande principer.

- Det kurdiska folkets existens ska erkännas av alla stater. Kurders mänskliga rättigheter måste värnas. Sverige ska i alla relevanta internationella sammanhang kritisera de övergrepp mot kurder som sker i Syrien, Iran, Irak och Turkiet.
- Det kurdiska folket har rätt till självbestämmande och Kurdistan ska få ett internationellt erkännande som geografiskt land. Det är kurderna själva i de olika delarna av Kurdistan som ska avgöra vilket land de ska tillhöra och hur de ska styras.
- Det kurdiska folkets rätt till sin historia, sitt ursprung, sin kultur och sitt språk ska respekteras. I alla delar av Kurdistan ska det vara möjligt att tala kurdiska, bedriva kurdiska skolor och bejaka den kurdiska identiteten.

Turkiets eventuella EU-medlemskap

I en inte alltför avlägsen framtid borde Turkiet kunna bli medlem i EU. För att så ska bli fallet är dock ett icke förhandlingsbart krav att Turkiet blir en fullvärdig demokrati som fullt ut respekterar mänskliga rättigheter och det kurdiska folkets rätt.

Turkiets strävan efter EU-medlemskap öppnar stora möjligheter för att förbättra situationen vad gäller mänskliga rättigheter och för det kurdiska folket. Sverige ska, inom ramen för EU-samarbetet, vara pådrivande för att frågan om det kurdiska folkets rätt hela tiden finns på dagordningen. Det är centralt att EU utnyttjar den möjligheten att en gång för alla få slut på Turkiets förtryck av den kurdiska minoriteten som Turkiets vilja till EU-medlemskap öppnar.

Öppna ett konsulat i södra Kurdistan (norra Irak)

Bombningen av Halabja den 16 mars 1988 med kemiska vapen innebar att minst 5 000 oskyldiga civila kurder omedelbart avled. Deras enda brott i den irakiska regimens ögon var att de var kurder. Det fasansfulla som hände i Halabja är den kanske tydligaste bilden av det förtryck som Saddam Hussein och hans regim stod för. Tre decennier av politisk terror har nu äntligen

Fel! Okänt namn på

kommit till sitt slut; Saddam Hussein, en av historiens mest brutala diktatorer, är tillfångatagen och står inför rätta.

Gripandet av Saddam Hussein har gjort att många kurder känner hoppfullhet inför framtiden och utvecklingen av Irak; en framtid av demokrati, federalism och pluralism. Miljoner kurder kan nu känna sig övertygade om att symbolen för brutalitet och diktatur inte kommer att återvända och sprida skräck och fruktan bland det kurdiska folket. Saddam Husseins kultur av förtryck och tystnad kan nu ersättas med frihet och demokrati.

I södra Kurdistan är samhällsstrukturen väl utvecklad genom det lokala kurdiska självstyret. En väg för Sverige att stödja det lokala självstyret skulle vara att öppna ett konsulat i södra Kurdistan. Handel och företagsamhet är en hävstång ur fattigdom. Genom att Sverige öppnar ett konsulat i det kurdiska självstyret i Region Kurdistan i Irak kan kontaktytorna mellan Sverige och de kurdiska områdena stärkas.

För svensk del skulle ett konsulat ge en möjlighet att dra nytta av den kunskap som många svenska kurder besitter och som bör kunna användas för att uppnå ökad handel mellan Sverige och södra Kurdistan. Ett konsulat i södra Kurdistan skulle dessutom vara ett tydligt ställningstagande från Sveriges sida att vi ger vårt stöd till en federal struktur i det framtida Irak.

Europeiska unionen bör ha en viktig roll i byggandet av demokrati i Kurdistan, liksom för att stimulera handel och kontakter med EU-länderna. Sverige bör därför verka för att EU-kommissionen öppnar ett delegationskontor i södra Kurdistan.

Stockholm den 28 september 2005

Erik Ullenhag (fp)